

391

octubre 2015 • revista mensual
Any 36è • PVP 3,00 €
edita Fundació Roca i Galès

cooperació

CATALANA

Enfilant la cooperació

Les nostres cooperatives: **L'Eina SCCL.**

Entrevista: **Roger Palà** periodista de *Crític*.

ISSN 1133-8415

9 771133 841150

*Referent
Cooperatiu Català en
Prevenció de Riscos
Laborals*

*Nou servei
Vigilància
de la Salut*

*Totes les especialitats
preventives.
A tot Catalunya*

SePrA
servei de prevenció

www.sepra.cat

T. 93 457 41 45
Trinxant 98-100, 08026 Barcelona sepra@sepra.es

Servei de Prevenció Aliè acreditat en totes les especialitats (SP-063-B)

"... Incerteses, dubtes, problemes...?"

LLUITEM PLEGATS!!

· ESPECIALISTES EN COOPERATIVES ·

GABINET JOAN JOSEP GONZÀLEZ, S.L.

- Planificació i Gestió Comptable
- Declaració Impost de Societats
- Estudis Econòmics de Viabilitat i Plantejament de futur
- Control Pressupostari
- Diagnòstic econòmic, financers i de sistemes de control de la Cooperativa
- Assistència de Membres de les Comissions de Vigilància i Junes Rectores
- Consultes sobre problemàtica econòmica, comptable i fiscal

GONZALEZ & CIA AUDITORS
AUDITORES CENSORES JURADOS DE CUENTAS

- Auditores de Comptes Anuals
- Auditories i Revisió dels Comptes
- Projectes de Fusió i Escissió
- Auditoria de Gestió
- Informes especials

Pensem com tu. La feina,... ben feta.

GIRONA 38 1ª · 08010 BARCELONA · Telèfon 93 265 35 05 Fax 93 232 56 13
e-mail: gijg@gonzalezauditores.com

“un servei jurídic compromès i de qualitat”

 Col·lectiu Ronda
ASSESSORIA JURÍDICA LABORAL ECONÒMICA SOCIAL

Barcelona - Cerdanyola - Granollers
Mataró - Mollet del Vallès - Rubí
despatxos associats:
Girona · Lleida · Tarragona · Tortosa · Vilafranca del P.

www.cronda.coop
crondaweb@cronda.coop

Cooperativisme i economia social

- Assessorament integral a cooperatives, associacions, fundacions i altres entitats d'economia social · Autoocupació i plans d'empresa · Consultoria i auditoria · Mediació en conflictes societaris

Drets de les persones i els col·lectius

- Dret civil, penal i administratiu · Dret de família · Separacions, divorcis · Danys i perjudicis · Accidents de circulació i de treball · Arrendaments · Dret fiscal · Habitatge, urbanisme i medi ambient · Estrangeria · Violència de gènere

Defensa dels treballadors/es

- Assessorament laboral i Seguretat Social · Acomiadaments · Reclamacions · Dret sindical · Regulació d'ocupació · Negociació col·lectiva · Pensions · Accidents i prevenció de riscos laborals · Malalties professionals · Plans de pensions

SUMARI

4 / TORNAVEU

Jaume Ribes, assessor i gestor
d'empreses

5 / EDITORIAL

Enfilant la cooperació

6 / EL NOSTRE MÓN

Agnès Giner

9 / COOPERATIVES DE CATALUNYA

La formació en les cooperatives.
Confederació de Cooperatives de Catalunya

10

10 / LES NOSTRES COOPERATIVES

L'Eina SCCL, cooperativisme per a
treballar i viure amb dignitat

Un reportatge sobre la cooperativa sense ànim de lucre que treballa per a la inserció de les persones en risc d'exclusió social des del 2007 a Terrassa. La seva missió és contribuir al desenvolupament social sostenible de les persones, entitats i territoris amb els que treballen.

Pep Valenzuela

13

13 / ENTREVISTA

Roger Palà, periodista de Crític

"El gran repte de Crític és aportar una
visió més reposada"

Montse Pallarés

16 / ECONOMIA SOLIDÀRIA

Les Régies de Quartier franceses i
les seves aportacions per avançar
en una proposta pròpia de
desenvolupament comunitari, local
i social

Josep M. Navarro

16

20 / LEGISLACIÓ COOPERATIVA

El dret a vot a la nova Llei de
cooperatives de Catalunya, de 9 de
juliol del 2015

Jordi Pujol

20

23 / ESPAI LECTORES

Les [persones] lectores diuen...

Les vostres aportacions sobre la nostra revista, el vostre punt de vista sobre aspectes formals i de continguts així com de l'economia cooperativa, social i solidària. Un espai de participació, intercanvi i interacció de totes les persones lectores

25 / RESSENYA

Los límites del mercado. Reflexiones
sobre economía, antropología y
democracia

Josep Busquets

26 / BIBLIOTECA

Donació de llibres

Retalls

Elisenda Dunyó

CRÈDITS

Editora Fundació Roca i Galès Redacció i Administració Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - Fax 93 487 32 83 - cc@rocagales.cat - www.rocagales.cat - Twitter: @rocagales
Coordinació Agnès Giner. Consell assessor Miquel Corna, Enric Dalmau, Raimon Gassiot,
Agnès Giner, Ma. Lluïsa Navarro, Xavi Palos, Montse Pallarés, Jordi París, Joseba Polanco,
Esteve Puigferrat, Olga Ruiz i Quim Sicília. Els autors són responsables dels articles signats. Ni la direcció
de la revista ni els editors comparteixen per força les opinions que puguin reflectir els textos aquí inscrits.
Foto portada: Enfilant la cooperació © L'Eina, Sccl. Disseny, maquetació i producció Gina
Rosquelles i Pol·len edicions, sccl Dipòsit legal B-22.823/80 I.S.S.N. 1133-8415.
Aquesta revista ha estat impresa sobre paper certificat FSC® i amb tintes provinents d'olis vegetals

Amb el suport de:

Un parell de preguntes (que en són tres) a **Jaume Ribes i Sardà** (Barcelona, 1953), assessor i gestor d'empreses

1

Què et sembla atractiu del cooperativisme?

Aquest model de societat implica compartir i participar en i una gestió i unes idees democràtiques i solidàries, i a la vegada promou l'economia social, que es una forma de treballar més justa.

2

Com i quan vas conèixer el cooperativisme?

Sóc cooperativista des de fa anys, ja que sóc soci de consum d'Abacus. També ho sóc d'un coworking (cotreball), que és una cooperativa. I assessoro unes quantes empreses cooperatives. Per tant, conec una mica el món cooperatiu.

3

Què penses de la intercooperació?

La cooperació entre diferents sectors cooperatius per a portar a terme projectes i treballs conjunts és molt important per a crear negoci, enfortir les cooperatives i obrir-se un lloc en aquest mercat tan competitiu i globalitzat. L'economia social té un gran futur entre els nous emprenedors i els joves que comencen a treballar.

Enfilant la cooperació

L'octubre, el mes de l'economia social i solidària, s'inaugura amb la ressaca d'una jornada electoral que ha donat com a resultat la participació més alta en la història d'unes eleccions a Catalunya.

Algunes coses estan canviant, a casa nostra, i no només en l'àmbit de la política institucional. El comunicat emès per l'Associació Espanyola de la Banca (AEB) i la Confederació Espanyola de Caixes d'Estalvi (CECA) en què ambdues entitats manifestaven que marxarien de Catalunya si es declarava la independència, ha despertat indignació i, al crit de "Bon vent i banca nova", la població s'ha interessat per les entitats financeres de la banca ètica i cooperativa, com ara Fiare Banca Ètica, Triodos Bank, Caixa Guissona i Caixa d'Enginyers, o la cooperativa de serveis financers Coop57.

El moviment cooperatiu, un octubre més, té l'ocasió d'assaltar el cel, i l'economia solidària troba la manera de reflectir-se i de mostrar-se a la societat. La nostra feina cooperativa per, entre tots, millorar les condicions de la societat sencera, aplega esperances i somnis, però també realitats que construeixen les bases del present que vivim i del futur que desitgem i que ja comencem a bastir. Aquesta tardor comença forta amb un mes d'octubre atapeït d'esdeveniments que tenen el cooperativisme i l'economia solidària com a protagonistes.

Els dies 16, 17 i 18 d'octubre, tindrà lloc l'Esperanzah, la Festa de l'Economia Solidària

al Prat de Llobregat, que se celebra des de l'any 2009 amb l'objectiu d'establir un pont real entre la música, les arts i el compromís per la consecució d'un món més just i més sostenible.

Aquest octubre, acaba també el termini per a inscriure's al Postgrau d'economia cooperativa impulsat per l'IGOP, Aposta i la UAB. Els dies 22 i 23, té lloc la Trobada Internacional d'Economia Solidària i Municipalisme, organitzada pel nou Comissionat d'Economia Cooperativa, Social i Solidària de l'Ajuntament de Barcelona, centrada en les cooperatives socials. El mateix Comissionat també organitza el cicle de conferències "Desmarca't, hi ha alternatives!" a diferents biblioteques públiques de Barcelona. I també tindrà lloc la Jornada Interuniversitària Internacional d'Economia Social i Cooperativisme, organitzada per Aracoop el dia 15 d'octubre.

Altrament, enguany la Fundació Roca i Galès col·laborarà un any més en la celebració de la Fira d'Economia Solidària (i ja en van quatre!) que organitza la Xarxa d'Economia Solidària (XES) i que tindrà lloc els propers 23, 24 i 25 d'octubre al recinte fabril de la Fabra i Coats de Sant Andreu de Palomar, a Barcelona.

Aquest any, el lema és "Reapropriem-nos de la vida" i té com a eix vertebrador la sostenibilitat de la vida i la mirada a l'economia, la societat i el medi ambient des del feminisme. Ja ho veieu: la roda va fent camí. La sensibilització ha de continuar. El renovat Parlament n'hauria de prendre nota i ser-ne impulsor. ■

LA COBERTA/ Octubre, el mes de l'economia solidària dona un empenta per enfilant la cooperació.

Foto: Enfilant la cooperació © L'Eina Sccl.

Esperanzah!, la Festa de l'Economia Solidària

Els dies 16, 17 i 18 d'octubre tindrà lloc l'Esperanzah!, la Festa de l'Economia Solidària, al Parc Nou del Prat de Llobregat, impulsada per l'associació Gats. Amb un cartell de luxe que inclou artistes com Manu Chao, Fermín Mugurza, Amparo Sánchez, La Tropa Kung-Fu, Zoo, Aspencat, Dremen etc., Esperanzah! és molt més que un festival de músiques: és una proposta amb la intenció de canviar el món, de veure que hi han altres maneres de funcionar. Així, inclou activitats familiars, espais gastronòmics, venda d'artesanía, xerrades i debats, i una paella cooperativa. També disposa d'espai d'acampada i té garantida l'accessibilitat per a persones amb mobilitat reduïda. El marc del festival és un espai d'acollida a tots els moviments socials perquè mostrin els seus projectes i, d'aquesta manera, sensibilitzar el públic respecte a tot el que s'està desenvolupant des de les diferents propostes associatives.

Més informació i entrades, a: www.esperanzah.es/ca. ■

Desmarca't, hi ha alternatives

Aquest és el títol del cicle temàtic de conferències que presentarà maneres alternatives de fer economia i de consumir: cooperatives, socials i solidàries; propostes que donen respostes a les necessitats de la vida quotidiana, arrelades al barri i basades en les persones.

El cicle, coorganitzat pel nou Comissionat d'Economia Cooperativa, Social i Solidària de l'Ajuntament de Barcelona i Biblioteques de Barcelona, tindrà lloc al llarg de tot el proper mes de novembre en diverses biblioteques de Barcelona.

En concret, es tracta d'onze sessions diferents que donaran a conèixer experiències diverses, com ara el mapa Pam a Pam, projectes veïnals transformadors, mitjans de comunicació crítics i alternatius, altres formes de fer habitatge i urbanisme, les finances ètiques i cooperatives, opcions per a canviar l'economia i el consum propis, la salut i el benestar integratiu, entre d'altres.

Totes les sessions comencen a les set de la tarda. Podeu consultar-ne el programa a: www.bcn.cat/biblioteques, seguint la ruta de menús següent: apartat "Activitats" per a "Adults" i seleccionar "L'aventura de conèixer" i, un cop dins, triar "Cicles temàtics". Podeu seguir el cicle temàtic a través de l'etiqueta #desmarcat. ■

Primers habitatges cooperatius de cessió d'ús a Barcelona

La cooperativa Sostre Cívica acaba d'obrir la inscripció als socis per a poder entrar a formar part del procés d'adjudicació dels primers habitatges en cooperativa de cessió d'ús urbana a Barcelona. El termini d'inscripció es tancarà el proper 8 de desembre.

Es tracta d'un bloc de cinc d'habitatges al barri del Born que compleixen els criteris de protecció oficial i que inclou espais comuns a la coberta, la planta baixa i la primera planta. Sostre Cívica és una cooperativa mixta d'usuaris i habitatges sense ànim de lucre que treballa per oferir un nou model de gestió i accés a l'habitatge. Un model que considera com a prioritari el dret a l'habitatge, la integració social, la innovació tecnològica i els espais compartits de bé comú. En aquest sentit, la cooperativa proposa implantar nous models socials d'accés a l'habitatge. Entre aquests nous models destaca la cessió d'ús. Un model que els socis fundadors van importar fa deu anys dels països nòrdics i que es basa en el fet que la propietat de l'immoble pertany a la cooperativa i els socis participen d'un dret d'ús indefinit, transmissible i assequible, i en gaudeixen.

Es tracta d'entendre l'habitatge com a bé d'ús. Un habitatge que ha de tenir un preu social i ha de ser permanentment assequible. Per aconseguir-ho, Sostre Cívica posa els recursos necessaris sempre que hi hagi la seguretat que no s'especularà amb el patrimoni.

Al mes de juliol, també es va obrir el període d'inscripcions per a poder optar al procés d'adjudicació d'onze habitatges de lloguer protegit a Sant Cugat del Vallès. En aquest cas, es tracta de deu habitatges, les anomenades casetes dels mestres, en règim de masoveria urbana.

La masoveria urbana permet reduir el nombre d'habitatges desocupats i/o en mal estat i alhora dóna resposta a les necessitats d'habitatge d'una part de la població.

Més informació: info@sostrecivic.org. ■

Memòria cooperativa: col·lectivitzacions i cooperatives

La Fundació Roca i Galès organitzarà la taula rodona “Col·lectivitzacions i cooperatives” en el marc de la Fira d’Economia Solidària de Catalunya (FESC) 2015, que té lloc els propers 23, 24 i 25 d’octubre al recinte Fabra i Coats de Sant Andreu (Barcelona).

La taula rodona “Col·lectivitzacions i cooperatives” tindrà lloc el dissabte 24 d’octubre a les 19:30 h a la Sala Santos Hernández, després d’haver visionat el documental *Economia col·lectiva*, d’Eulàlia Comas, que es projectarà a les 18:30 h a la mateixa sala.

La taula rodona estarà formada per:

- Antoni Castells Duran, economista i autor del llibre *Les col·lectivitzacions a Barcelona (1936-1939)*, expert en col·lectivitzacions.
- Antoni Gavalda, professor d’Història de la URV i Patró de la Fundació Roca i Galès, i director de la col·lecció *Cooperativistes Catalans*, expert en cooperativisme agrari i col·lectivitzacions.
- Ivan Miró, sociòleg de la cooperativa autogestionària La Ciutat Invisible, coautor del llibre *Les cooperatives obreres a Sants*, expert en el debat entre col·lectivitzacions i cooperatives el 1936.

L’objectiu és conèixer les dues formes de gestió col·lectiva i el seu paper històric, emmarcat en el projecte de la Fundació Roca i Galès de promoure la recerca i la difusió de la memòria històrica cooperativa com a aprenentatge de futur i per al futur. La Fira d’Economia Solidària, seguint la seva tradició de recuperar la memòria de persones que han treballat per l’economia cooperativa i solidària de casa nostra, recupera diversos noms entre les que han format part del Patronat de la Fundació Roca i Galès, donant el nom de Santos Hernández a una sala, el de Joan Berney a un Espai, i també rememorant Albert Pérez-Baró i Josep Castaño.

La Fundació Roca i Galès serà present tots els dies de la FESC com expositora.

Més informació: www.rocagales.cat i www.firaesc.org. ■

Trobada internacional de municipalisme i economia solidària

Organitzada pel nou Comissionat d’Economia Cooperativa, Social i Solidària de l’Ajuntament de Barcelona, tindrà lloc a Barcelona els dies 22 i 23 d’octubre, a la seu de Barcelona Activa (c. Llacuna, 162).

Les cooperatives socials centraran aquest esdeveniment en què intervindran ponents locals i internacionals.

El dijous 22, s’abordaran tres temàtiques a través de tres entrevistes. La primera versarà sobre el paper de les administracions locals en el desenvolupament de l’economia social i solidària, i l’entrevistada serà Annie Berger, consellera delegada d’Economia Social i Solidària (ESS) de l’Ajuntament de Caen (França) i presidenta de l’Association Régionale pour le Développement de l’Économie Solidaire (ARDES).

La segona entrevista se centrarà en el paper de les cooperatives socials italianes en el desenvolupament local, i la convidada serà Floriana Colombo, presidenta de la cooperativa social A77, de Milà. La darrera entrevista serà a Jean-Louis Laville i tractarà sobre la relació entre l’economia social i solidària i les administracions locals.

El divendres 23, es faran tres tallers i es debatrà sobre el paper de l’economia social i solidària en els ajuntaments catalans i la coproducció de polítiques públiques en aquest àmbit a través de l’experiència del Quebec.

Durant l’acte, es presentarà el comissionat d’Economia Cooperativa, Social i Solidària de l’Ajuntament de Barcelona, Jordi Via, i la cloenda serà a càrrec de Gerardo Pisarello, primer tinent d’alcalde. ■

Universitat, emprenedoria i economia cooperativa

La Jornada Internacional Interuniversitària d'Economia Social i Sooperativisme tindrà lloc el dijous 15 d'octubre a l'Auditori de la Facultat de Comunicació i Relacions Internacionals Blanquerna-URL (c. Valldonzella, 12) de Barcelona.

Organitzada per la Facultat de Comunicació i Relacions Internacionals Blanquerna-URL, en el marc del programa Aracoop, debatrà sobre *Universitat, emprenedoria i economia cooperativa* amb l'objectiu de conèixer com estan abordant les universitats del país aquesta matèria i com es pot enfortir la seva presència, quines oportunitats brinda l'emprenedoria social als joves, i cap a quines tendències orienta l'economia del país l'embranchada de la comesa cooperativa.

Per això conviden acadèmics, professionals, emprenedors i estudiants a prendre partit d'aquesta trobada, perquè contribueixin a conèixer aquests nous models de govern; com s'estan prenent noves decisions estratègiques en aquest marc i quin efecte tenen en l'economia global; i sobre el concepte cabdal que pot ser útil per a comprendre totes aquestes qüestions: la col·laboració.

Ramon Bastida, patró de la Fundació Roca i Galès, participarà en una de les taules rodones titulada "L'economia social i cooperativa a la universitat i les possibilitats laborals i professionals: experiències, estratègies i plans de futur". Trobareu el programa detallat de la Jornada a: www.jiiesc.wordpress.com, que inclou ponents de renom de casa nostra i de fora.

La inscripció és gratuïta, però cal formalitzar-la a través del formulari d'inscripció: www.aracoop.coop/formulari-jornada-interuniversitaria-internacional/.

Podeu piular i seguir la Jornada a Twitter a través de les etiquetes #JIIESC2015 i #aracoop. ■

Cadí, cent anys de cooperativa

Fundada el 9 d'octubre del 1915 a la Seu d'Urgell, Cadí va ser la primera cooperativa lletera que es va crear a l'Estat espanyol i, des de llavors, ha tingut un paper fonamental en l'arrelament i la vertebració de la població.

La centenària cooperativa Cadí, amb una tradició formatgera molt arrelada, ha esdevingut clau en l'economia dels Pirineus, ja que ha creat un teixit industrial al seu voltant. A banda dels cent cinc socis ramaders, actualment en depenen cent vint treballadors. Genera activitat indirecta entre transportistes, empreses de manteniment, proveïdors de primeres matèries o constructors.

Cadí és fruit de l'esforç, la dedicació i la il·lusió d'un col·lectiu de persones per un projecte comú en ple Pirineu. El centenar de socis de Cadí produeixen fins a 190.000 litres de llet diària provinent de les explotacions ramaderes ubicades a l'Alt Urgell i la Cerdanya.

La societat factura 47 milions d'euros anuals gràcies a la comercialització, entre altres, de 8.000 tones de formatge, 460 tones de mantega, 450 tones de mató i formatge fresc i 1.100 tones de formatge fos i ratllat.

A més del mercat espanyol, Cadí s'ha internacionalitzat i exporta el 30% de la seva producció de formatge, sobretot a França, però també a Alemanya, Portugal, Algèria, Marroc i els Estats Units. ■

La formació en les cooperatives

Confederació de Cooperatives de Catalunya
@cooperativesCAT

Aquest mes de setembre, encetem l'últim quadrimestre de l'any, en el qual hem de planificar quins objectius ens proposem per al proper 2016 en les diferents funcions de l'empresa: en els àmbits comercial, financer, tecnoproductiu i en el de les persones.

A continuació faré una referència especial als objectius que ens hauríem de plantejar relacionats amb les persones, específicament als objectius de formació. Sempre diem que la formació és un puntal fonamental de les cooperatives perquè contribueix a desenvolupar l'actiu més important de les empreses en general i de les cooperatives en particular; de manera que aquest actiu no resti immobilitzat, sinó que experimenti una evolució permanent.

És per això que considerem que la formació té interès tant per a la cooperativa com per a la persona en qüestió. Per tant, fóra bo compartir entre l'empresa i la persona el temps que es dedica a formació. Creiem que en el pla de gestió s'ha de considerar un temps de dedicació a formació que hauria de ser, com a mínim, de prop de cinquanta hores anuals per persona.

En les cooperatives tenim un cercle virtuos en què la formació té un paper important. D'una banda —com a qualsevol empresa—, hem de desenvolupar permanentment els coneixements tècnics, per tal d'estar en condicions de millorar els productes, els processos i les capacitats de les persones. I de l'altra, som empreses en les quals la participació i la gestió democràtica són uns elements essencials, de manera que per a exercir-les hem de procurar-nos una millora permanent dels coneixements legals i de gestió que calen per a prendre les decisions empresarials, tant les de curt termini com les d'àmbit estratègic; i això, juntament amb les

habilitats comunicatives que ens han de permetre defensar les nostres idees davant dels companys. Per tant, aquest cercle virtuos, que està permanentment nodrit per la formació, recorre el camí de la informació i la comunicació, per tancar-se amb la presa de decisions.

Avui dia tenim moltes possibilitats de portar a terme, en el nostre entorn més proper, activitats de formació que contribueixin a desenvolupar les habilitats que hem mencionat. Properament, al novembre, a l'escola de l'Institut de Govern i Polítiques Públiques (IGOP) començarà el Postgrau en economia cooperativa 2015-2016, que està conformat pels mòduls “Cooperativisme i economia social i solidària”, “El règim legal, econòmic i fiscal de l'empresa cooperativa” i “El projecte empresarial i la gestió cooperativa” i es completa amb un treball de recerca o unes pràctiques cooperatives.

També començarà al novembre la cinquena edició de la formació en línia “Diploma en gestión tributaria y contable para cooperativas”, que organitzem la Confederació de Cooperatives de Catalunya conjuntament amb la Universitat de València i el pla d'estudis del qual està estructurat en diversos mòduls que aprofundeixin en els aspectes comptables i fiscals de les cooperatives: la gestió comptable, la gestió fiscal, l'impost de societats, l'impost del valor afegit i aspectes generals de la imposició respecte a les cooperatives i els socis.

Juntament amb aquests cursos de formació, estem finalitzant els que s'han desenvolupat dins del

ARXIU

programa Aracoop. A més, tant Aposta, SCCL com la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya permanentment posen al nostre abast diferents píndoles formatives que hem d'aprofitar per a millorar les nostres capacitats. Igualment, a la pàgina web del programa Aracoop, www.aracoop.coop, trobem, a l'apartat de recursos, tot un seguit de materials molt adequats per a donar suport a les cooperatives en els processos de formació interna. Finalment, cal destacar que molta de la formació a la qual podem accedir és gratuïta. Si no fos així, sempre podrem utilitzar el fons d'educació i promoció cooperativa, per bé que l'hauré de planificar, ja que l'aplicació del fons es correspon amb el compliment de l'acord que s'hagi pres a l'assemblea. Per tant, ara és un bon moment per plantejar-nos la formació que necessitem i posar-nos-hi. Tornem a insistir que la formació és un principi fonamental de les cooperatives, ja que és la base sobre la qual es construeix la llibertat de les persones que en formem part. ■

L'Eina SCCL, cooperativisme per a treballar i viure amb dignitat

Pep Valenzuela
@pepvalenzuela

“Ens agradaria fer serveis en algunes poques escoles,

una mida més a l'abast d'un grup de persones petit”, afirmen els socis de L'Eina Cooperativa. “Però cal créixer; no perquè ens agradi: és necessari perquè les monitores facin prou hores per a guanyar un salari digne. A part, tal com van les coses, si no pots agafar un paquet gran d'escoles, no n'agafes cap, ja que avui tens una escola i demà no. Es tracta, per tant, de garantir el propi lloc de treball i poder crear-ne de nous, en condicions de treball digne.”

Defensen un creixement en xarxa, intercooperatiu, que els permeti “créixer sense perdre la identitat, per a poder fer coses amb més escala, però mantenint els valors i principis del cooperativisme”. Aquestes són algunes de les preocupacions actuals d'aquesta cooperativa nascuda a Terrassa, d'inserció laboral, per a la inclusió sociolaboral de les persones en risc d'exclusió, a partir, principalment, d'activitats i serveis socioeducatius i de lleure.

Amb cinc socis i una plantilla estacional que pot anar des de quatre a més de cent treballadors, va ser creada a mitjans de la dècada passada, en els anys tristament famosos d'eufòria constructora i especulativa. Tot i el poc temps d'existència, L'Eina viu ja una segona vida, després de superar una forta crisi l'any 2010.

En Ricardo i en Jordi, socis fundadors, es van conèixer al barri egarenc de Can Tusell i van treballar junts a l'esplai La Fàbrica. Aquí va sorgir la idea: en un esplai en un entorn necessitat de desenvolupament comunitari i en el qual hi havia una població gran sense feina i en situació de risc d'exclusió social.

A finals del 2007, amb el nom de Projectes Socials La Fàbrica, van

Paqui, Ricardo, Marta i Jordi treballant a la seu de L'Eina Cooperativa.

començar a fer activitat econòmica. El nom evidencia el fort lligam amb l'esplai. Als estatuts inclogueren la figura del soci col·laborador pensant en l'entitat, però marcant límits. Van començar amb activitats extraescolars per a diferents centres, contractes normalment amb les associacions de pares, i això els donà una forta empenta.

El 2009 també van agafar algun contracte d'obres; però això, diu en Ricardo, els va crear conflictes. “La idea que teníem com a empresa d'inserció no es corresponia amb el model d'inserció: no ens agradava l'entorn laboral.” Es qüestionaren el fet d'estar agafant gent en situació de risc: “¿Volem fer formació perquè després acabin en una empresa normal, diguem-ne, en què les relacions laborals no ens agraden i la manera de funcionar tampoc?”

D'aquí la idea de gestionar directament els projectes, des d'educació

en el lleure fins a obres. “La idea era aquesta”, explica. “Amb tot el que sabem fer, en comptes de formar la gent per després enviar-la a una empresa d'aquest tipus, gestionem nosaltres els serveis, en forma de cooperativa, lògicament: amb democràcia econòmica.”

Tot i això, i encara a l'inici de la crisi, van fer uns quants projectes de plans d'inversió per als municipis, obres varies. El 2009, en definitiva, va ser un any per a consolidar una mica l'estructura. És clar que, amb totes les diferències, es van començar a veure com una mena de contractistes. “Sí, realment”, ratifica en Jordi, ficat en el món de l'esplai i el lleure des d'infant. “Ens fèiem la broma que això semblava una mena d'ETT.” Ara, amb el temps, reconeix en Ricardo, “vam veure que era una mica massa”.

Han continuat amb algunes coses, però amb un perfil més coherent amb les seves idees, amb projectes

petits als barris; i una feina amb el Servei d'Educació municipal, a través de l'entitat Associació Local d'Entitats per la Inclusió (ALEI): pintar les escoles.

El 2010, però, l'activitat no va anar bé. “Vam poder sobreviure l'any gràcies a una subvenció per a ser cooperativa de nova creació”, confessa en Ricardo, sociòleg i màster en participació ciutadana i desenvolupament sostenible. A més dels problemes propis, també l'esplai va començar a tenir problemes econòmics. I després, la ruptura, “molt dura”.

La manca de recursos va tensar les relacions i acabà als jutjats. A part dels problemes econòmics, assegura en Jordi, “és molt dur el desgast que això suposa, tant físic com moral, d'ànims”.

La fi de la relació amb l'esplai de Can Tusell, de totes maneres, no afectava el projecte cooperatiu com a tal. “El projecte ja el teníem molt bastit, el que ens interessava i els serveis que volíem oferir i realitzar estaven basats en aquesta diagnosi de les necessitats al territori quant a ocupació; el perfil de gent jove, estudis, les dones.” El nou local el van obrir a l'abril del 2011, i al llarg de l'any també van estrenar el nom actual.

Superant el tràngol, que va incloure una baixada de sous durant el 2011, el balanç des de la separació en termes de treball i resultats és molt positiu: han doblat facturació, han augmentat el nombre d'escoles, fins a disset; i també el de centres i esplais, en ciutats com ara Rubí, Sant Quirze del Vallès, Vacarisses, Viladecavalls, Bellaterra o Mataró; treballant amb tots els ajuntaments.

Preservar la independència en la mesura del que sigui possible

Amb perspectiva, reflexiona en Ricardo, “una cosa que crec que hem fet bé ha estat diversificar clients i contraparts, no tenir gaire dependència d'administracions”. Tot i això, van patir molt amb el primer contracte amb l'Ajuntament de Rubí (dos casals d'infants), en sortir problemes, i “va ser gràcies a la col·laboració del Coop57 que vam poder tirar endavant”, recorda.

Activitats esportives.

“Sis mesos sense rebre res”.

La gent contractada, però, segons la Paqui, sòcia i responsable de comptabilitat, “cobrava cada final de mes; nosaltres ens vam abaixar el sou, però el de les persones assalariades no el vam tocar, i n'eren quasi vuitanta”. La majoria eren contractes per poques hores, tot i que els de Rubí eren a mitja jornada, matisa la Marta, sòcia també. “Vam decidir carregar nosaltres amb la responsabilitat.”

El creixement en aquests tres anys i mig ha estat d'una mitjana del 15%. Sobretot en dues vies: escoles i serveis per a l'administració, i llicitacions dins de l'àmbit del lleure i els serveis socials, incloent-hi tallers d'estudi assistit i reforç escolar. I també recuperant dinamització comunitària en barris: a Terrassa, Sant Llorenç Savall, Pla de Bon Aire i Can Tusell.

Al barri actual, la rebuda “va ser molt tèbia”, recorda en Jordi; “tampoc no volíem arribar arrasant ni engegar res totes soles, perquè veníem de fora i no volíem generar cap conflicte... Vam optar per presentar-nos, oferir-nos, i si hi havia projecte de col·laboració, perfecte, i si no, esperar”. Ara, però, col·laboren en diversos projectes, l'un a l'escola del barri de Montserrat, de “comunitats d'aprenentatge”. També, al barri de Vilardell, una dinamització esportiva, amb una comunitat majoritàriament gitana, via escola Salvador Vinyals i amb l'associació veïnal.

Al barri de Montserrat col·laboren molt amb l'hort comunitari; i comencen un projecte de biblioteca tutorada, al mateix temps que en coordinen un altre de formació per a dones, magribines sobretot, en costura.

Participació de les persones treballadores

Una qüestió que “ens preocupava molt i hem començat a treballar aquest any és el de la participació de les treballadores i assalariats”. En Ricardo afirma que “l'ideal és que tothom que estigui a la cooperativa pugui ser cooperativista”. Es troben, però, que els tipus de treballs que fan demanen jornades molt curtes, gent que de vegades cobra 150 euros al mes, per una acollida matinal, una hora al dia, “i no es pot desfer d'una part del sou per pagar l'aportació al capital social”.

De totes maneres, i mentre el creixement no permeti altres opcions, van establir com a límit aproximat el de les vint hores setmanals per a plantejar la possibilitat de fer-se sòcies. “Volem ser el màxim d'horitzontals, mirem com fer-ho per a aconseguir la participació de la gent.” Actualment són cinc les persones sòcies, i tenen proposta concreta per a quatre més.

Així doncs, van decidir fer l'assemblea oberta, i la reunió mensual del consell també. Han tingut una assistència de fins a vint persones. Això, a part de la reunió anual per

Defensen un creixement en xarxa, intercooperatiu, que els permeti créixer sense perdre la identitat, mantenint els valors i principis del cooperativisme

a informar i explicar a tothom la situació i les perspectives generals. Cercant més compromís i participació, van decidir també que els diners del fons de promoció i formació del cooperativisme, fos la gent qui decidís com utilitzar-los; van crear una comissió de seguiment de l'aplicació del pressupost. Aquest és de vuit mil euros.

Xarxa, intercooperació i creixement empresarial

Una altra preocupació o objectiu que consideren fonamental és el del treball en xarxa. En Ricardo explica que el 2012 van participar en la Fira d'Economia Solidària, amb parade- ta i tot. Van començar, també, a fer el balanç social de la XES, de la qual es van fer socis.

Amb altres cooperatives, grups i persones de Terrassa, estan creant una coordinació local de la XES. En Xavi Palos, a l'època coordinador d'aquesta feina de la XES i avui president de la Fundació Roca i Galès, va estar a la capital vallesana per aquest motiu. Van parlar també amb l'Ajuntament, adscrit a la xarxa de municipis cooperatius. "La nostra intenció era muntar alguna xarxa o espai local dedicat a l'economia social, almenys un punt de trobada." Al mateix temps, L'Eina participa activament en l'ALEI, i en Ricardo actualment n'és el president. I el menjador La Trobada és un projecte de menjador social que ha tingut un fort impacte a la ciutat. També amb aquesta perspectiva, van contactar amb la xarxa Gedi, de gestió i disseny de projectes i serveis d'atenció a les persones, i amb cinc cooperatives més, per engegar un projecte de cooperativa

Carettes.

Marta, Jordi, Paqui i Ricardo.

Activitats educatives.

de segon grau que es diu Xarxa Coop. "La idea que tenim és que ens permeti créixer sense perdre identitat, poder fer coses amb més escala, però sense necessitat d'anar creixent amb una estratègia d'absorbir altres entitats; créixer via intercooperació és la fórmula", subratlla en Ricardo.

En aquestes setmanes, s'han presentat a la licitació dels menjadors escolars de Terrassa, un projecte

de 4 milions d'euros a l'any. "A nosaltres el que ens agradaria és portar una escola petita", afirma; "però aquesta opció no hi és." Es tracta d'un paquet de trenta-una escoles. Es van presentar amb un acord +Mes i L'Eina, que es diu Fem A-Prop. "Vam optar per unió temporal d'empreses només per una qüestió de temps; volíem que fos cooperativa de segon grau, i, si guanyem, que és molt complicat, així ho farem."

En relació amb les finances, creuen que és molt bo no tenir dependència forta de l'administració. Treballen, sobretot, amb famílies, extraescolars i esplais. De fet, ho tenen com a regla d'or, això de mantenir un equilibri entre el sector privat i el públic.

L'ideal és que tothom que estigui a la cooperativa pugui ser cooperativista

"El sector privat és molt més exigent", assegura en Jordi. "Cada any, amb les ampes has de presentar els projectes, als casal d'estiu; no t'acomodes: has d'estar reinventant. Però és més diversificat i depèn més de tu mateix." Aquest any, van facturar prop de set-cents mil euros.

En aquest temps, com explica Ricardo, només han necessitat diners per a circulat; cap inversió forta. Aquest circulat, per a finançar alguna subvenció o factures que els havien de pagar, l'han pogut resoldre amb el Coop57 dues vegades, i amb l'ICF la tercera. ■

Entrevista a Roger Palà, periodista de *Crític*:

“El gran repte de Crític és aportar una visió més reposada”

Montse Pallarés
@montpallares

Roger Palà va néixer a Barcelona l'any 1978. Després d'una trajectòria periodística consolidada en mitjans com ara *Enderrock* o en l'*Anuari dels Silencis Mediàtics Mèdia.cat*, i de col·laborar en altres publicacions com ara *La Directa* o *El Triangle*, l'any 2014 va crear, juntament amb en Sergi Picazo i en Joan Vila, *Crític*, una cooperativa formada per ells tres i una seixantena de socis col·laboradors que tenen el quaranta per cent dels vots en l'assemblea general.

Quina va ser la motivació per a tirar endavant un projecte com *Crític*?

Fa molts anys que treballo en això del periodisme, igual que els meus companys de *Crític*, i en un moment determinat vam tenir ganes d'impulsar un projecte propi, nostre, que respongués a un tipus de periodisme que pensàvem que no es feia, pel qual els mitjans convencionals no estaven apostant. Vam pensar que podia tenir una sortida, un recorregut. Veníem d'algunes experiències en aquest sentit, com per exemple l'*Anuari dels Silencis Mediàtics Mèdia.cat*, i ens vam plantejar donar forma a un projecte que respongués a aquestes inquietuds. I així va ser com va néixer la idea de *Crític*.

Quins són els vostres reptes: en l'àmbit periodístic, en l'àmbit cooperatiu?

Hi han diversos reptes. Per una banda, nosaltres volem viure del nostre ofici, que és el periodisme, i això implica que d'alguna manera siguem no només treballadors, sinó també propietaris de l'empresa que produeix o que fa els continguts de *Crític*. També perquè és un tipus de

Roger Palà durant l'entrevista.

periodisme que no té gaire recorregut en els mitjans convencionals; i nosaltres creiem que *Crític* demostra que el periodisme d'investigació, de profunditat, sí que té recorregut. Per tant, el primer repte és aquest: poder viure dignament d'aquest tipus de periodisme. En un moment en què el periodisme sembla que camini cap a la instantaneïtat, cap al tuit de cent quaranta caràcters i cap a la manca de profunditat, nosaltres apostem pel contrari. La nostra és una aposta pel periodisme lent o *slow journalism*, per la profunditat, per pocs continguts ben treballats. Aquest és el gran repte de *Crític*: sa-

ber apartar-nos d'aquesta dinàmica embogida de la majoria de mitjans i aportar una visió més reposada. I encara hi hauria un tercer repte, que seria intentar fer aportacions diferents o una mica trencadores, no gaire vistes en l'àmbit de l'opinió i l'anàlisi. Sabem que a Catalunya hi ha un determinat *statu quo* de l'opinió política, i pensem que hi han altres opcions que mereixen ser representades. I per això intentem donar-hi sortida a través de *Crític*.

Quin balanç feu del temps transcorregut: quasi un any ja?

El balanç és positiu. L'arrencada de

Crític va ser molt positiva, amb una campanya de *crowdfunding* (finançament col·lectiu) que va doblar les expectatives. Des de la inauguració, el setembre del 2014, Crític ha tingut un creixement constant. No hi ha hagut un gran boom i, efectivament, Catalunya no ha vist la llum del periodisme d'investigació (encara no), però de manera constant anem tenint nous subscriptors. Amb una mitjana d'uns trenta subscriptors nous mensuals, que és un bon punt de partida. Ara tenim uns mil dos-cents subscriptors. Els subscriptors representen la base del finançament de Crític, perquè el periodisme independent no existeix: tot periodisme depèn d'algú, i en aquest cas nosaltres depenem de les quotes dels subscriptors, que representen el cinquanta per cent dels nostres ingressos, ingressos que es complementen amb la publicitat i amb altres projectes que treballem com a cooperativa. Podem dir que el projecte ha arrencat bé i amb força, però també que ens cal més massa crítica. Cal remarcar que necessitem més subscriptors.

Pel que fa a la vostra forma jurídica, per què una cooperativa?

Nosaltres teníem una doble experiència: veníem de mitjans de comunicació convencionals, amb estructures empresarials convencionals, i per altra banda també havíem tingut experiència en mitjans alternatius. Hem participat en projectes com *La Directa* i en projectes periodístics més de base associativa com el Grup de Periodistes Ramon Barnils. La idea cooperativista anava en un doble sentit. Per una banda, no creiem en un model d'empresa vertical, sinó en el d'empresa autogestionada, en la qual puguem gestionar el nostre treball a la nostra manera; i en aquest sentit la cooperativa era un instrument idoni perquè ens permetia, a més a més, captar capital en forma de socis col·laboradors (gent interessada que aquest tipus de periodisme crític, d'investigació, pugui tirar endavant, però que alhora ens deixen una gran llibertat per a poder treballar). Per una banda, doncs, hi ha aquesta idea d'anar a un model d'empresa més horitzontal, i per l'altra, la idea

de fer un periodisme diferent, però amb la voluntat de fer-lo bé, molt professionalment, i amb garanties que funcioni i tiri endavant.

Quin tipus de cooperativa sou?

Nosaltres som una cooperativa de treball associat, molt clàssica. Els estatuts preveuen que el quaranta per cent de la representació en assemblea sigui per als socis col·laboradors, i el seixanta per cent restant, per als socis treballadors. La nostra previsió és que l'any vinent, si tot va bé, puguem incorporar un quart soci de treball. A hores d'ara, la cooperativa està formada per tres socis treballadors i una seixantena de socis col·laboradors. La llista dels col·laboradors es pot consultar al web (<http://www.elcritic.cat/cooperativ>): on hi són tots, amb noms i cognoms. Una de les coses que nosaltres sempre hem criticat dels mitjans tradicionals és la manca de transparència.

Relacionat amb això que dius i amb el nou periodisme i la nova política, creus que en el marc de les noves lleis de transparència caldria apostar més per la traçabilitat de la informació i menys per les filtracions?

Penso que a Catalunya som molt lluny de les polítiques de transparència que es fan en altres països, més civilitzats que nosaltres. I diré que a Catalunya, pel que fa a transparència, probablement hi han coses, en el cas concret de la Generalitat, que són inclús pitjors que a l'Estat espanyol. Per tant, en aquest sentit no podem dir que som un exemple. Jo crec que sí que cal una aposta de les administracions en aquesta línia, però al final també penso que el periodisme és burxar, burxar, burxar. I treure el que no volen que treguis. Només amb transparència pura i dura i amb accés a les fonts, no n'hi ha prou. El que cal és saber interpretar aquesta informació, saber-la filtrar, saber determinar què és el més rellevant, i a partir d'aquí construir històries que tinguin un interès periodístic. Però, evidentment, en l'assumpte de la transparència queda molt per recórrer.

La nostra és una aposta pel periodisme lent o *slow journalism*, per la profunditat, per pocs continguts ben treballats.

Tornant al cooperativisme i la cooperativa, quins creus que són els valors del cooperativisme que poden ajudar a fer funcionar millor un projecte com el de Crític?

Hi ha una idea molt interessant en el cooperativisme, que és la de la no-competició: la cooperació per sobre de la competició. Sempre s'ha dit que per als mitjans de comunicació competir és bo, perquè un et treu una cosa, l'altre te'n treu una altra, etc. I això en part és veritat perquè ens força a tots a posar-nos les piles, però també penso que la cooperació entre mitjans pot produir escenaris molt interessants. Esmento un cas que no té a veure directament amb Crític, però que penso que és rellevant. El mes de gener d'aquest any, va haver-hi un gran boom amb l'emissió del documental *Ciutat morta*. Es tracta d'un documental que explica els fets del 4-F, i que va ser fet per una productora independent, a partir d'una investigació de *La Directa*. Aquest documental havia tingut un cert recorregut, però dintre d'uns determinats cercles. En canvi, a partir del moment que es va emetre pel canal 33 (gràcies a una presió ciutadana molt important: va haver-hi una campanya política perquè això passés), va adquirir una dimensió brutal. ¿Què tenim aquí? Tenim la cooperació entre un mitjà públic i un mitjà independent alternatiu. I això està molt bé, perquè el mitjà públic reivindica la feina especialitzada d'un grup de periodistes independents, que han tingut la capacitat i les eines per a poder desenvolupar un treball que no han desenvolupat altres mitjans. En aquest sentit, les experiències d'intercooperació entre mitjans semblen interessants. Més enllà d'això, sí que penso que el cooperativisme aporta valors de gestió i de treball molt interessants. Per exemple, el món del periodisme és

molt masculí (ara parlo sense dades i només en funció de les meves percepcions). El món del periodisme és molt masculí i els llocs de direcció estan ocupats per homes, i les dones estan relegades a les seccions de cultura o de societat. Si t'hi fixes, Crític és una cooperativa de tres homes. En canvi, veig que en el cooperativisme en general la presència de les dones és molt més àmplia.

El gran repte de Crític és apartar-nos de la dinàmica embogida de la majoria de mitjans i aportar una visió més reposada.

A tot arreu veig dones emprenent i en rols no subsidiaris. I això em sembla molt interessant perquè elles aporten visions diferents i una forma de fer, no diré absolutament oposada, però sí diferent d'aquest rol masculí de competició. Crític ha iniciat una col·laboració amb la gent de l'Institut de la Vida Quotidiana, que és un grup de politòlogues i sociòlogues que treballen sobre qüestions de gènere i dades, i amb elles construirem espais més específics de periodisme de dades i gènere.

El quart poder està liquidat? Es pot fer alguna cosa?

La premsa entesa com a quart poder, si no està liquidada, està en vies de liquidació. Passen dues coses: passa que a tot arreu i en tots els grans mitjans hi ha gent que fa bé la seva feina, i que aquests mitjans no deixen de ser estructures molt preparades per al periodisme, per la qual cosa és normal que si hi han periodistes bons fent bona feina en mitjans grans, aquests puguin treure bons temes. Els grans mitjans de comunicació són estructures grans, consolidades, amb accés a moltes fonts, amb molta difusió. Per tant, si tenen voluntat de fer periodisme d'investigació, poden fer-ho bé. El que passa és que la majoria dels mitjans estan immersos en una crisi brutal, que no és només econòmica, o de model, sinó sobretot de credibilitat. La gent ha perdut la confiança en els mitjans, i també en les institucions polítiques tradicionals. Els grans mitjans estan molt desacreditats. No del tot. Hi han símptomes evidents que alguna cosa s'està esquarterant. En aquest moment, passen diverses coses, la primera és que eclosiona tot l'univers de les xarxes socials i d'internet, i hi ha molta més facilitat perquè qualsevol pugui ser emissor de continguts. Això té una cara bona, que és que l'accés a la

informació pot ser molt més fàcil; i una de dolenta, que és que genera molt de soroll. En alguns grans mitjans també hi ha molt de soroll, però a internet resulta que el soroll és gratis.

Aquesta crisi ha fet que sorgeixin molts projectes nous. Crític n'és un, però n'hi han molts d'altres: hi han altres plataformes i nous espais molt plurals. Penso que estem caminant cap a un model de periodisme de nínxol, cap a molts projectes diferents cadascun amb el seu públic o audiència, i no crec que anem cap a un món de grans capçaleres. I caldrà veure si aquests nous nínxols són prou forts perquè els projectes puguin ser professionals. Hi han projectes, com ara La Directa, Alternativas Económicas, La Marea i d'altres, que estan consolidant-se o ja estan consolidats.

En aquest nou panorama, la funció del periodisme ha canviat, o continua sent mateixa de sempre?

La funció i les bases de l'ofici segueixen sent les mateixes. Sent molt esquemàtic: hi ha gent que no vol que es parli de determinades coses, i nosaltres fem que això no sigui així. El periodisme en si no ha canviat. Canvien les formes de finançament, les formes de treballar, l'accés a les fonts i els interessos; però en essència continua sent el mateix. ■

Les *Régies de Quartier* franceses i les seves aportacions per a avançar en una proposta pròpia de desenvolupament comunitari, local i social

Josep M. Navarro Cantero
Cooperativa Desenvolupament Comunitari

Introducció

La present reflexió va començar amb la realització d'uns quants viatges d'estudi i prospecció a les experiències franceses de les *régies de quartier* i de *territoire* (primerament, l'any 2010 a la rodalia de París, i tot seguit, l'any 2011, a Perpinyà i Lunel) i s'ha complementat amb una participació-recerca-dinamització activa (que es manté viva) en experiències concretes en els barris barcelonins de la Barceloneta i el Poblenou, així com amb un debat en el marc del que anomenem Barri Cooperatiu¹ i amb una Jornada de reflexió que es va fer el 2014.

Breu presentació de l'experiència francesa: característiques i continguts

Característiques de la *régie de quartier* (RQ) / *régie de territoire* (RT):

- Es tracta d'una associació sense ànim de lucre que habitualment és composta per habitants de barris o pobles, càrrecs polítics locals i *partenaires socioeconòmics* locals i/o regionals.
- Els ciutadans veïns d'un territori són els primers beneficiaris de les ofertes de feina i de la generació d'ocupació, i els que reben les prestacions, i formen part de l'equip de direcció de la RQ o RT.
- Els càrrecs polítics locals són clau en la RQ/RT, ja que aporten la legitimitat d'haver estat triats i, per tant, el suport institucional.
- Els organismes de lloguer social d'habitatge públic (HLM) també són clau en la RQ/RT, ja que contribueixen al desenvolupament del territori. A més, en ser propietaris dels habitatges socials del territori, generen demandes per a mantenir-los i rehabilitar-los, de manera que es creen llocs de treball.
- Les feines de manteniment i arranament de l'espai públic: ne-

R.Q.

teja, jardineria, manteniment etc. en zones d'habitatge de lloguer social, però no exclusivament, és un altre jaciment d'ocupació clau en la RQ/RT.

- Els equips de la RQ/RT també poden desenvolupar altres feines i especialitzar-se d'acord amb el seu context específic i amb els potencials d'ocupació que hi hagin.
- La força i la singularitat de la RQ/RT provenen de la implicació de tots aquests actors socials, i dels lligams i la solidaritat que es generen entre ells.

Viatge d'estudi a la Junta del Barri Baix Vernet, del nord de Perpinyà (Catalunya Nord), i la Junta de Territori de la Comarca de Lunel (Occitània)

1. Régie de Quartier La Roseaie, que intervé en el barri Baix Vernet i d'altres del nord de Perpinyà. Funciona des de fa divuit anys. El 2011 va arribar a donar feina a unes setanta persones d'aquests barris, en els quals majoritàriament hi ha una població molt diversa, des de magribins, o famílies d'aquest origen nord-africà, fins a gitanos (molts dels quals són catalans, i d'altres, de procedència espanyola diversa), passant per ciutadans d'origen turc. El treball de formació ocupacional i d'alfabetització es combina amb la creació de llocs de treball en tasques d'arranjament i neteja de les escales de les comunitats de veïns, de cura de la neteja de via pública i d'arranjament dels espais verds, i també en feines de manteniment del parc públic d'habitatges dels barris d'aquesta zona.

Alguns de les agrupacions de cases, sovint suburbis, on intervé aquesta RQ, eren veritablement zones molt degradades en un sentit ampli del terme, i amb un índex d'atur molt elevat.

Moltes persones grans (moltes de les quals, catalanes de llengua i cultura) implicades en els equips de direcció i coordinació antics sindicalistes, membres d'associacions de veïns o equivalents, membres d'associacions de

llogaters, d'associacions que es dediquen a l'alfabetització. Són els militants clau que donen cobertura a aquest projecte. Un equip tècnic dirigit per Bruno Malinge i que integra experts en desenvolupament local, formadors, treballadores socials, alguna mediatra i altres professionals.

2. Régie de Territoire du Pays de Lunel, una zona rural propera a Montpellier. Són tretze, els municipis rurals associats en aquesta Régie. Amb un total d'uns quaranta-cinc mil habitants. La comarca pateix un alt índex d'atur, de prop del 20 %. La Régie, que es va crear ara fa vuit anys, dona feina a unes quaranta persones, set de les quals constitueixen l'equip tècnic i permanent. Treballen en la cura dels espais: recollida de cartrons, de residus i escombraries, arranjament i manteniment de jardins públics i privats, i també manteniment d'espais arqueològics, com ara l'antiga vil·la i campament romà d'Ambrusum, i altres espais i equipaments municipals de les diferents localitats que hi estan representades.

La implicació i el treball conjunt dels habitants del territori és clau; recuperar la identitat col·lectiva, revalorar el patrimoni històric i arqueològic; revalorar la cultura lligada als braus, que és molt important i sorprenent en aquesta zona, on encara es fan correbous, i també una mena de *corridas*.

L'equip tècnic està dirigit per Frédéric Fronton. Hi ha força gent de la zona implicada, evidentment els càrrecs polítics, de diferents tendències, i també militants diversos, gent de mitjana edat i gent gran.

Lliçons apreses i primeres reflexions

1. El model francès, d'entrada, i basat en un puntal clau com ho és l'habitatge social (HLM), és inaplicable a la Catalunya Sud per la inexistència d'un parc d'habitatges públics tan important i tan fortament estructurat com el francès.

2. Les aplicacions en el manteniment i l'arranjament de l'espai públic són potencials i possibles jaciments que cal aprofitar a casa nostra, recuperant per a l'economia solidària i el cooperativisme aquesta font d'ocupació que normalment és desenvolupada per empreses amb ànim de lucre que cobren quantitats milionàries als municipis;² no gensmenys, s'estan fent aquestes aplicacions a partir de les entitats i empreses d'inserció social i laboral en alguns municipis catalans, sense que tot plegat tingui la dimensió comunitària i participativa de la població que en certa manera sí que tenen algunes de les RQs i RTs.

3. D'altra banda, el sindicalisme "majoritari" a casa nostra ha impulsat una mena de cooperativisme per a construir habitatges i més tard privatitzar-los entre els cooperativistes. No ha pensat fins ara en un model més comunitari, ni tampoc a generar ocupació o llocs de treball sostenibles, tot impulsant iniciatives d'economia social o solidària lligades, per exemple, al manteniment de l'habitatge social que s'hagi anat construint. Ara sí que podríem tenir l'oportunitat, a partir de les iniciatives que estan sorgint de gestió d'habitatges de lloguer social, o de les diverses iniciatives cooperatives d'habitatge que van apareixent, de generar una dinàmica d'aquesta mena: facilitar ocupació local lligada als habitatges i orientada a la gent en

atur a partir d'empreses cooperatives o iniciatives semblants a les *régies de quartier*, tot i que adaptades a la nostra realitat concreta, i, a més, fer-ho amb la col·laboració d'altres agents del territori: associacions de veïns, moviment associatiu en general, administracions locals.

4. El context i el moment històric que ens toca viure, en les circumstàncies actuals (malgrat que les polítiques públiques s'han afeblit molt, sobretot en promoció activa i pública de l'ocupació, i també en l'impuls d'accions comunitàries i socials; però amb la recuperació de molts ajuntaments i municipis per part de governs d'esquerra), sembla el moment òptim per a impulsar propostes que comportin una clara voluntat política d'incidir en aquests punts clau. Per tant, una proposta política municipalista de canvi i de transformació seriosa de les condicions actuals, una proposta de canvi real, hauria de tenir com un dels punts principals de la seva agenda impulsar un "nou pacte" socioeconòmic als barris, és a dir, una mena de reedició dels "plans de barris"³ amb un enfocament deslligat de les operacions urbanístiques, de construcció i remodelació, posant l'èmfasi en les línies suggerides més amunt: acció i mediació comunitària, promoció de l'economia local, social i solidària, lluita contra l'atur, etc.

5. En aquest sentit, com dèiem més amunt, és la metodologia de treball⁴ —complementada amb una dimensió més clara d'acció i mediació comunitàries, conjuntament amb un seguit d'estratègies i eines participatives, acompanyades d'instruments d'orientació i suport laboral (inserció laboral, formació, recerca activa de feina tutorada) i de suport al cooperativisme i l'economia solidària— allò que pren sentit i crea possibilitats d'aplicació en el context català.

6. La promoció de processos de desenvolupament local i social i generació d'ocupació, a partir de metodologies participatives

R.T.

R.Q.

R.Q.

R.Q.

i de dinamització de l'acció comunitària,⁵ és clau en aquesta adaptació del model francès al nostre context. La dimensió comunitària dels plans de desenvolupament comunitari, cal complementar-la o reorientar-la amb una acció proactiva capaç de mobilitzar les forces locals dels nostres municipis i barris per tal d'aconseguir generar desenvolupament local-social i potenciar l'ocupació entre els sectors de la població amb més dificultats per a aconseguir-ne. La implicació de diferents sectors i agents (locals i supralocals) ha de permetre identificar nous i antics (potser oblidats) jaciments d'ocupació, tot generant dinàmiques proactives d'ocupació i inserció laboral.

7. Aquestes dinàmiques, ara per ara, han de ser impulsades per agents de la societat civil, en col·laboració amb les noves i renovades administracions locals:

- Respostes col·lectives, comunitàries i solidàries a les dificultats socials i econòmiques, tot reduint les accions i intervencions assistencials, o equilibrant-les amb intervencions i mesures comunitàries.

- En un context creixent de desigualtats socials i d'exclusió, cal arbitrar polítiques de seguretat humana. Arbitrar i aplicar una política pública basada en el concepte de *seguretat humana*⁶ des de baix, a partir d'una metodologia basada en la mediació i la dinamització comunitària.

- L'espai públic hauria de ser un element clau en les polítiques públiques de promoció de la comunitat, l'ocupació laboral i el desenvolupament local-social. Un espai públic que, de fet, hauríem de transformar-lo en espai comú compartit pels ciutadans en general, i no pas en espai per al trànsit rodat o per a l'accés al consum exclusivament (i que és l'opció majoritària que s'ha aplicat fins ara a la majoria de les nostres ciutats).

- Preservar i garantir la dimensió de la diversitat i de l'heterogeneïtat, que són punts clau i indefugibles en un entorn ciutadà del segle XXI.

8. En el nostre cas, el Govern de la Generalitat de Catalunya o ajuntaments forts com el de Barcelona haurien de tenir un paper estratègic en la promoció de les dinàmiques i iniciatives exposades, en el marc del que serien un conjunt de mesures estratègiques orientades a generar ocupació, qualificació de la població i qualitat de vida en els barris populars. Aquest paper de motor des de dalt, hauria de tenir una base sòlida, és a dir, que les propostes i iniciatives haurien de construir-se des dels ciutadans, a partir de la dinàmica participativa específica de diferents barris i municipis, amb un suport clar i net dels equips de govern municipal. No es tracta tant de fer una nova llei de barris i aplicar-la des de dalt, sinó de crear les condicions per a reeditar-la transformada, i deixar que realment siguin les entitats i iniciatives cooperatives, de barri, de plataformes veïnals, etc. qui faci les propostes, a partir d'un senzill protocol.

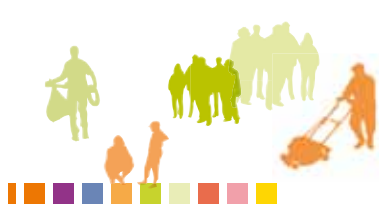
Preparar-nos per a un futur pròxim

Quins podrien ser alguns dels motors econòmics de la recuperació d'una certa reactivació de l'ocupació en els barris, en els municipis, tant en l'àmbit urbà com en el rural? Doncs identificar i escoltar:

- Deixar fer aportacions a la gent del territori, sobre la base de la seva experiència i de les seves potencialitats.
- Identificar potencials en el territori, conjuntament amb agents socials diversos, aprofitant informes i diagnòstics preexistents i actualitzats.
- Identificar els agents socials clau i fonamentals en el procés: els que lideraran (que "manaran obeint") els processos locals de reactivació i d'impuls de les propostes.

Vet aquí unes quantes propostes:

- Recuperar els serveis públics en una perspectiva no lucrativa: manteniment de l'espai públic, gestió ciutadana d'equipaments; remunicipalització dels serveis d'aigua, d'electricitat, de comu-

nicacions/internet, etc. (això no descarta el treball conjunt amb empreses de l'economia solidària i cooperatives, i empreses no lucratives); cura de la gent gran en perspectiva comunitària (defugint, si no són estrictament necessàries, les residències i optant per models comunitaris); altres serveis comunitaris de cura d'infants i de persones amb necessitats especials.

- Impulsar el sector de la construcció,⁷ concretament pel que fa a les tasques relacionades amb manteniment, rehabilitació i sostenibilitat energètica: auditories energètiques, tasques de manteniment d'edificis per a l'estalvi energètic, rehabilitacions per la sostenibilitat energètica.

- Recuperar, innovar i reactuar sectors tradicionals de l'economia local: agricultura, horticultura (rural i urbana), pesca tradicional (i els sectors que hi estan relacionats), silvicultura, comerç de proximitat, indústria local i arrelada; són tasques productives que alhora tenen un alt valor afegit de cura del territori: terrestre, subterrestre, fluvial i marítim.

Des de les posicions del moviment associatiu i de les entitats socials, així com des de les posicions de l'economia social i solidària, cal que sapiguem avançar en propostes que permetin relacionar, o interrelacionar, les tasques d'activisme de barri, d'impuls d'accions comunitàries des de baix amb una perspectiva que pensi l'economia local i la possibilitat de construir economia no consumista des dels barris i municipis diversos, tot identificant jaciments d'ocupació possibles i potencials, i cercant barrar el pas a l'exclusió social i a l'empobriment de molts sectors de la població.

La hipòtesi principal és que ara cal

reclamar que la generació de nova ocupació sigui sostenible, i adient pel respecte al territori; que els sectors socials amb més dificultats puguin disposar de formació adequada i ocupació digna; que la distribució d'ingressos i de riquesa generada per aquests jaciments d'ocupació estigui molt més equilibrada i ben distribuïda, deixant de beneficiar unes poques i grans empreses lucratives que absorbeixen milions d'euros públics per a gestionar serveis i recursos clau i bàsics per a la vida⁸ i la cura de la vida; que es potenciïn les iniciatives impulsades per dinàmiques comunitàries que no tinguin ànim de lucre per part d'aquests agents (però sí, per descomptat, ànim de rendibilitat social i sostenibilitat, en tots els sentits). ■

1. Article "Barris cooperatius, elements per al debat. Com podem crear barris cooperatius. Quin paper hi pot jugar Eticom Som Connexió", d'Andreu Camprubí, a: elirisell.cat/barris-cooperatius-elements-per-al-debat.html; article "Defendernos colectiva y comunitariamente", de Raúl Zibechi, al diari mexicà *La Jornada*, 18-4-2014; articles, "Ciutats cooperatives versus smart cities" i "Genealogia de les ciutats cooperatives", d'Ivan Miró, i transcripció de propostes derivades de la "Jornada sobre barris cooperatius i ciutat comuna", 4 i 5 d'abril del 2014 a Can Batlló.

2. Caldria, però, valorar i mesurar quines tasques de manteniment de l'espai públic poden fer certes cooperatives, o empreses d'economia solidària locals, per tal d'ajustar-les a les realitats possibles.

3. Potser una nova llei de barris, però amb un accent diferent de l'anterior, amb una orientació clarament vinculada a facilitar i propiciar ocupació, formació, acció i mediació comunitària, tot impulsant la participació i la construcció de ciutadania coresponsable.

4. Inspirada en el model francès de la RQ i la RT, i que forma part de les metodologies clàssiques de l'Acció comunitària i del desenvolupament local i social. En aquest sentit, des de Desenvolupament Comunitari (DC) hem elaborat una metodologia adient, a partir d'una R+D que s'ha realitzat recentment, i resta disponible.

5. *Papers d'Acció Social*, núm. 10. Generalitat de Catalunya. S'hi esbossa una metodologia, i ara molt aviat, com hem dit, tindrem una nova proposta metodològica sorgida d'una R+D sobre acció comunitària i impuls de l'economia solidària als barris (en preparació i autoedició DC).

6. El concepte de seguretat humana des de baix, molt utilitzada en països sud-americans, posa l'èmfasi en la seguretat no policial ni repressiva, sinó en la preventiva, basada en el dret a l'alimentació, a l'aigua, a la salut, a l'aprenentatge, a poder viure feliç i tranquil en el teu entorn habitual, etc., una seguretat de debò propiciada per un entorn acollidor.

7. Potenciar empreses cooperatives i d'economia solidària vinculades al territori. La construcció i les tasques de rehabilitació, i petits arranjaments lligats a la sostenibilitat energètica, arrossega diversos sectors: fusteria, lampisteria, metal·listeria, vidriers, etc. És important potenciar i lligar la participació i la implicació activa de les associacions que, en certs i barris i poblacions, han sorgit relacionades amb persones més grans de quaranta-cinc anys en situació d'atur perllongat.

8. Són fonamentals les aportacions de David Harvey *Ciudades rebeldes. Del derecho de la ciudad a la revolución urbana*. Madrid: Akal, 2012. Com explica l'autor, gran part de l'obtenció de la plusvàlua per part de les grans corporacions empresarials està lligada al consum de serveis bàsics, fonamentals per a la reproducció de la força de treball.

El dret de vot a la nova la Llei de cooperatives de Catalunya, de 9 de juliol del 2015

Jordi Pujol i Moix
Advocat

El capitalista amb dret de vot a les cooperatives

El Ple del Parlament de Catalunya del 27 de setembre del 2013, en el debat sobre política general, amb referència al nou model productiu i d'economia social i solidària, va instar el Govern a “promulgar una nova llei de cooperatives, amb el consens de tots els agents implicats, que reconegui la diversitat dels models de cooperatives, enforteixi el sector i faciliti la gestió i la creació de noves cooperatives”.¹

En consonància amb aquesta resolució, era d'esperar que l'Avantprojecte de Llei de Cooperatives de Catalunya que es va presentar al Ple del Parlament el 23 de juliol del 2014 donés compliment al mandat del Parlament. No va ser així. Ho va posar en relleu, entre altres entitats, el Consell de Treball Econòmic i Social de Catalunya.²

Novament, el 17 de setembre del 2014, el Ple del Parlament de Catalunya, també en el marc del debat sobre política general, va aprovar una àmplia Resolució que, en el capítol V, dedicat a l'economia social i solidària, expressa el següent: “El Parlament de Catalunya manifesta la voluntat de treballar perquè es produeixi una transició de l'economia catalana des del model capitalista especulatiu actual cap a una economia plural en què tingui un pes específic l'economia social solidària.”³

Després de la tramitació parlamentària de rigor, en la qual es va millorar en diversos aspectes el projecte de llei inicial presentat pel Govern, el 9 de juliol del 2015 es va aprovar,

PARLAMENT.CAT

per majoria, la Llei de cooperatives de Catalunya.⁴

Les cooperatives a la Llei del 9 de juliol del 2015

L'article primer de la Llei estableix quin és el seu objecte: “regular el funcionament de les cooperatives com a societats que, actuant amb plena autonomia de gestió i sota els principis de lliure adhesió i de baixa voluntària, amb capital variable i gestió democràtica, associen persones físiques o jurídiques amb necessitats o interessos socioeconòmics comuns amb el propòsit de millorar la situació econòmica i social de llurs components i de l'entorn comunitari fent una activitat empresarial de base col·lectiva, en què el servei mutu i l'aportació

pecuniària de tots els membres han de permetre de complir una funció orientada a millorar les relacions humanes i a posar els interessos col·lectius per damunt de tota idea de benefici particular”.

També estableix el següent: “Els principis cooperatius formulats per l'Aliança Cooperativa Internacional s'han d'aplicar al funcionament i a l'organització de les cooperatives, s'han d'incorporar a les fonts del dret cooperatiu català com a principis generals, i aporten un criteri interpretatiu d'aquesta Llei.”

D'acord amb la Llei i amb els principis de l'Aliança cooperativa Internacional, les empreses cooperatives queden configurades com a societats de persones, físiques o jurídiques.

Nova regulació de les diferents classes de socis i el dret de vot

Poden ser socis de les cooperatives les persones físiques i jurídiques, si bé a la nova regulació s'afegeixen les comunitats de béns, igual que es fa a la legislació estatal.

La nova Llei estableix diferents classes de socis: comuns, de treball, col·laboradors, excedents i temporals, que és una figura nova.

De socis col·laboradors, n'estableix de dos tipus:

- A) Els socis col·laboradors que, sense dur a terme l'activitat cooperativitzada principal, poden col·laborar en l'objecte social de la cooperativa. La nova norma segueix el mateix criteri de la Llei de l'any 2002, però especifica que aquesta col·laboració pot consistir en activitats de caràcter auxiliar, accessori o complementari a l'activitat cooperativitzada.
- B) Els socis que només aporten capital. Aquesta figura és una novetat substancial de la nova Llei, tant pel que fa a la definició del soci que només aporta capital, com respecte al reconeixement del dret de vot al soci capitalista.

En haver-hi diversitat de socis cooperativistes, la norma especifica que el règim jurídic pot diferir entre les diferents modalitats de socis col·laboradors atesa la seva participació en l'objecte social. Cal que hi hagin uns criteris que permetin una ponderada i equitativa participació en els drets i les obligacions socioeconòmiques dels cooperativistes.

L'assemblea general i el dret de vot

Es defineix l'assemblea general de socis com l'òrgan d'expressió de la voluntat social. Pot decidir sobre qualsevol matèria que li hagi estat atribuïda expressament per llei o pels estatuts socials.

A les cooperatives de primer grau, cada soci té un vot. Això no obstant, excepte a les cooperatives de treball associat i de consumidors i usuaris, tota cooperativa amb més de dos socis pot preveure estatutàriament un sistema que reconegui als socis un sistema de vot plural ponderat, en funció de l'activitat cooperativitzada. Cap soci no pot superar el 25% dels vots totals, llevat que la

societat estigüés integrada per tres socis; en aquest cas el límit s'eleva al 40%. Si només hi han dos socis, els acords s'han d'adoptar per unanimitat.

En el cas de cooperatives amb diferents tipus de socis, el nombre total de vots de les diverses tipologies de socis que no tinguin activitat cooperativitzada, inclosos els temporals, no pot superar els 49% dels vots socials totals. En cap cas, el nombre de vots dels socis col·laboradors no pot superar el 40% dels vots de les persones assistents a les assemblees. Els estatuts socials poden establir que el fraccionament de vots dins de cada categoria de socis es ponderi en atenció a les regles d'atribució del vot per als diferents tipus de socis.

A les cooperatives de crèdit, en principi, se segueix el criteri general "cada soci un vot". No obstant això, estatutàriament pot ponderar-se el dret de vot fins a un 20% per a les persones físiques i fins un 25% per a les jurídiques, que podrà ser proporcional a les aportacions al capital social, o a l'activitat desenvolupada —cooperativitzada—, o al nombre de persones de les cooperatives associades. Cal remarcar que aquest 25% és el límit màxim de vot circumscrit a les persones jurídiques i exclusivament per a les cooperatives de crèdit en què tots els socis tenen participacions socials, i que pot anar vinculat, també, al nombre de persones associades o a l'activitat cooperativitzada.

A les cooperatives de segon grau, les federacions i les confederacions, els drets de vot dels socis es

poden ponderar en atenció a la seva participació en l'activitat cooperativitzada o al nombre de socis de cada persona jurídica, sense que en cap cas un soci pugui disposar de més del 50% dels vots socials. El conjunt de socis que no siguin cooperatius en cap cas no pot tenir la majoria dels vots socials.

La normativa catalana, fins a l'aprovació de la Llei de 9 de juliol de 2015, sempre ha mantingut el criteri d'igualtat de vot a les cooperatives de primer grau, o la seva ponderació en funció de l'activitat cooperativitzada.

Com hem indicat més amunt, la novetat substancial de la nova Llei rau en el dret de vot del soci estrictament capitalista, atès que aquest reconeixement del dret de vot s'atorga únicament per ser soci capitalista. Això topa amb els principis cooperatius i amb la mateixa Llei, i pot tenir més o menys significació quantitativa en funció de la manera com es ponderin els vots d'aquests socis capitalistes. En aquest sentit, es pot entendre que a més capital aportat, més vots socials.

Així doncs, a les cooperatives catalanes s'introdueix un criteri propi de les societats de capital. Aquest criteri permet que un únic soci capitalista pugui tenir un 40% dels vots socials a l'assemblea de socis, i tenir un nombre de vocals totalment decisiu —malgrat que no pot arribar a tenir la majoria dels membres— en l'anomenat òrgan d'administració, que no es altra que el consell rector. Cal remarcar, precisament, que en el consell rector ja no hi ha ponderació de vot.

És cert que la nova Llei també estableix que el soci merament capitalista pot no tenir cap dret de vot. Però, ¿quants socis inversors renunciaran al dret de vot si en qualsevol societat mercantil aquest dret el tenen?

Es pot partir de la base que tant els socis només capitalistes com la resta de socis de tota mena col·laboren o, si es vol, contribueixen, a la millor consecució de l'objecte social de l'empresa cooperativa.

Si bé és cert la Generalitat té competències legislatives sobre el cooperativisme, també ho és que la nova Llei catalana de cooperatives permet transformar les societats cooperatives de persones en societats mixtes de capital i persones, una

circumstància que no es dona en cap altra mena de societat empresarial.

No es tracta només d'una qüestió conceptual o teòrica, segons la qual es podria arribar a concloure que la Generalitat podria legislar per crear un nou tipus d'empresa en la qual podrien coexistir socis capitalistes i socis persones, amb els percentatges de vots que es poguessin establir; però en cap cas no podrien ser considerades cooperatives, ja que aquestes són únicament societats de persones.

Però el fet d'incorporar socis capitalistes a les cooperatives —que seran cooperatives mistificades— introdueix un element distorsionant dels mecanismes democràtics, i no

només teòrics, sinó els regulats a la mateixa Llei. És fàcil comprendre que la penetració de socis capitalistes a les societats cooperatives amb el temps produirà un empobriment del cooperativisme, una disgregació del teixit cooperatiu, i no només en termes conceptuals o teòrics, sinó també en termes econòmics i empresarials del cooperativisme. L'actual Govern de la Generalitat ha tingut cura que a les cooperatives pugui tenir un pes substancial el dret de vot del capital en relació amb el dret de vot de les persones. S'ha obviat el mandat parlamentari del 17 de setembre del 2014 perquè “es produeixi una transició de l'economia catalana des del model capitalista especulatiu actual cap a una economia plural en què tingui un pes específic l'economia social solidària” (vegeu la nota 3).

La Generalitat de Catalunya té competències exclusives sobre les cooperatives catalanes. L'Estatut d'autonomia obliga l'administració a fomentar el moviment cooperatiu. La nova Llei catalana no segueix aquest mandat estatutari.

Finalment, és ben aclaridor el que diu la Declaració número 93 de l'Aliança Cooperativa Internacional, feta el 2 de juliol del 2015 amb motiu del Dia Internacional del Cooperativisme: “L'adhesió es lliure i voluntària (sense discriminació de cap mena), i a cada persona li correspon un vot, garantint així que l'estructura i el control de la cooperativa siguin equitatius. A diferència de les empreses propietat dels inversors, en una cooperativa l'equitat és un benefici per a les persones sòcies i no depèn de la capacitat financera d'una persona.”⁵ ■

1. Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya, 2 d'octubre del 2013. Resolució 323/X. Ple del Parlament del 27 de setembre del 2013, sobre orientació política general del Govern.

2. Consell de Treball Econòmic i Social de Catalunya. Dictamen 8/2014, sobre l'Avantprojecte de Llei de cooperatives.

3. Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya, 23 de setembre del 2014. Resolució 776/X. Ple del Parlament del 17 de setembre 2014, sobre orientació política general del Govern.

4. Llei 9/2015, del 9 de juliol, de cooperatives. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, número 6914/2015, de 16 de juliol.

5. Declaració 93. Aliança Cooperativa Internacional. 2 de juliol del 2015. Confederació de Cooperatives de Catalunya. www.cooperativescatalunya.coop/index.php.

Les [persones] lectores diuen...

Les vostres aportacions i suggeriments sobre la nostra revista, el vostre punt de vista sobre aspectes formals i de continguts així com de l'economia cooperativa, social i solidària. Un espai de participació, intercanvi i interacció de totes les persones lectores

I comencem publicant uns quants suggeriments que ens han arribat de manera anònima:

Estaria bé obrir una secció de comunicació amb els lectors (una mena de: "Els lector opina") així com una bústia de suggeriments. ■

Des de que conec la revista he vist que ha anat millorant força, tant pel que fa al disseny com a algunes seccions. Però em sembla que encara és molt poc coneguda, fins hi tot entre aquelles persones que treballen en cooperatives. Cal fer una tasca més gran de difusió. Al meu parer, una ambició legítima de la revista és la de ser una publicació impresa de referència en el sector cooperatiu, cercant la complementarietat de la revista NEXE i .COOP. I per aconseguir això cal tenir molta cura en donar veu a totes les cultures cooperatives que hi ha, llevat de les espúries. A més, podria tenir alguna mena de col·laboració amb aquells mitjans de comunicació que ja tenen seccions dedicades al cooperativisme, com el diari Ara. I el reportatge de la secció "Les nostres cooperatives" es podria fer arribar a diaris comarcals o locals a fi que de forma gratuïta el puguin publicar també. Això seria una forma senzilla de fer-se publicitat, de mica en mica, per municipis i comarques. ■

M'agradaria que incloguéssis separates sobre escrits molt significatius de persones importants, "mestres" de la cooperació. Per ex. Escrits de Salas Anton, Ventosa i Roig, Pérez Baró, etc així com vius també. És a dir, difondre la doctrina cooperativa de la mà dels seus autors. ■

La legislació cooperativa del moment hauria de ser un referent a la Revista. Destacar els principis i valors de les cooperació per il·lustrar allò què és realment la veritable cooperació. Presentar propostes educatives de base per una cooperació de futur. ■

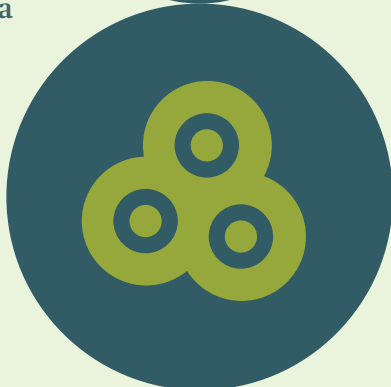
Aprendre

Informe-vos,
forme-vos i projecteu-vos
per fer créixer la vostra
cooperativa

Connectar

Descobriu sinèrgies i
punts de connexió entre
cooperatives a partir de
les diferents activitats
proposades a la FCTC

Compartir

Som un espai d'intercanvi
on cada cooperativa
federada pot beneficiar-se
de l'experiència d'altres
membres de la FCTC

La Federació, un espai per intercooperar

**Cooperatives de Treball
de Catalunya**

Premià 15, 1r. 08014 Barcelona.
933 188 162.

www.cooperativestreball.coop

Segueix-nos a les xarxes:
Facebook i Twitter

Preu de
subscripció anual
(11 núms.)
30 €
Internacional 35 €
Preu d'un número: 3 €

FUNDACIÓ ROCA I GALÈS
Aragó, 281, 1r-1a. 08009 Barcelona
Tel. 932 154 870
www.rocagales.cat
cc@rocagales.cat
[@rocagales](https://twitter.com/rocagales)

cooperació
CATALANA

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Entitat _____
Nom _____ Cognoms _____
Adreça _____
Codi postal _____ Població _____
Telèfon _____
Correu electrònic _____
NIF _____

☐ Desitjo subscriure'm fins nou avís a la revista Cooperació Catalana

Preu subscripció anual (11 núms.) 30 € / Internacional 35 €

Forma de pagament

☐ Transferència IBAN ES37 2100 3014 7625 0001 8353

☐ Xec bancari adjunt a nom de: FUNDACIÓ ROCA I GALÈS

☐ Domiciliació bancària: Nom titular: _____

Entitat bancària: _____

Codi BIC: _____

Codi IBAN:

_____|_____|_____|_____|_____|_____|

Los límites del mercado

Reflexiones sobre economía, antropología y democracia

Josep Busquets

Cooperativa Cultural Rocaguinarda

@rocaguinarda_

El científic social i economista polític hongarès Karl Polanyi és considerat un dels màxims exponents de la història econòmica del segle XX, i el pensador per excel·lència de la “societat de mercat”. És, sense cap mena de dubte, una referència imprescindible avui dia en les ciències socials. Els textos recopilats en aquesta antologia proporcionen una visió general del seu pensament i de les seves aportacions essencials en el camp de l'antropologia econòmica, l'estudi comparatiu dels sistemes econòmics i els sistemes polítics i ideològics que lluitaren durant el segle XX (socialisme, comunisme, feixisme i nazisme). Assajos que semblaven relegats a les polsoses biblioteques universitàries, continuen sent tan fonamentals com ho foren en el seu moment. L'obra *Els límits del mercat* es pot llegir com un advertiment per a la nostra època neoliberal, en què la lògica de l'economia de mercat ha arribat a dominar totes les esferes de l'activitat humana, i també com una guia profètica per als qui aspiren a comprendre les causes i els desafiaments del present: la distorsió democràtica generada per una economia de mercat desregulada, les conseqüències del capitalisme sobre el medi ambient, la tendència a la mercantilització de tot, i el paper de les autoritats públiques

en el rescat del sistema econòmic. La gran aportació d'aquest extraordinari estudiós va ser *La gran transformació* (1944), un llibre cabdal en la crítica del liberalisme econòmic. Una aportació molt rellevant, ja que el seu autor va ser un visionari capaç, no només de veure el liberalisme d'aleshores amb tota la seva cruesa, sinó també d'intuir el que avui és i representa el neoliberalisme, la doctrina dominant que ens té a tots tenallats.

Polanyi és un dels intel·lectuals més aguts que han analitzat les relacions entre la societat, la cultura i l'economia. Els seus estudis sobre l'estructura capitalista en conflicte obert amb el laissez-faire dels liberals de la seva època, i també amb el marxisme ortodox, estan dotats d'una dimensió humanista i una erudició excepcionals pel fet d'estar fonamentats en unes sòlides bases antropològiques i sociològiques.

Joseph Stiglitz diu d'ell: “Ningú no ha fet tant per a ampliar i aprofundir la crítica de la societat de mercat. Polanyi és un dels pensadors més importants i originals del segle XX.”

La recomanació fóra que també us llegíssiu la gran obra per la qual és reconegut: *La gran transformació*. *Los orígenes políticos y económicos de nuestro tiempo*, un assaig extens i profund que requereix una bona

disposició lectora, però que és imprescindible per a poder comprendre damunt de quines bases econòmicosocials estem assentats i així poder contribuir millor a l'assoliment d'una societat veritablement humana. ■

POLANYI, KARL

Los límites del mercado.

Reflexiones sobre economía, antropología y democracia.

Madrid: Capitán Swing, 2014

408 pàgines

14 x 22 cm

ISBN 978-84-942213-6

Aquest llibre el trobareu a la llibreria de Rocaguinarda cooperativa cultural.

www.rocaguinarda.org

ROCAGUINARDA
Cooperativa Cultural

Donació de llibres

1. AUDÍ, PERE; ORENSANZ TONI. Joaquim Llorens Abelló. Valls: Cossetània i Fundació Roca i Galès, 2008 (Cooperativistes Catalans; 11).
2. BALAGUER, I.; BOIX, A.; ÒDNA, P. Com equipar una guarderia infantil. Barcelona: Nova Terra, 1974.
3. Conferència Europea. Conclusions. Noves formes d'organització del treball. Barcelona: CTESC, 2004.
4. Cooperativisme europeu. Jornades. Barcelona: Fundació Roca i Galès, 1977.
5. DAVID, MARCEL. Los trabajadores y el sentido de su historia. Madrid: ZYX, 1968.
6. Economía social e Iberoamérica. València: CIRIEC-España, 2001.
7. Generalitat de Catalunya. Disposicions de la Presidència. 1 gener 1979 - 2 maig 1980. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1980.
8. HERRERO, C.; PINTO, J.L. Capabilities and opportunities in health. Bilbao: Fundación BBVA, 2008.
9. Informe de síntesis sobre la economía social en España en el año 2000. València: CIRIEC-España, 2002.
10. Informe territorial de la província de Barcelona. Barcelona: Diputació de Barcelona, 2009.
11. La incapacitat laboral per contingències comunes a Catalunya. Barcelona: CTESC, 2003.
12. Las cooperativas en Iberoamérica y España. Àvila: UCA, 2002.
13. LOUIS, R. Les coopérateurs et leur comptabilité coopérative. Ginebra: BIT, 1977.
14. ORELLANA, W. El futuro del trabajo directivo. València: CIRIEC-España, 1995.
15. Signes vitals. Les tendències ambientals que configuren el nostre futur. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya, 2000.

■ La Biblioteca de la Fundació Roca Galès està al servei de totes aquelles persones que volen consultar temes referents a cooperativisme i economia social.

■ Agraïm la col·laboració de totes aquelles persones i entitats que amb les seves donacions han contribuït a assolir els 5.000 exemplars que actualment la nostra biblioteca pot oferir als seus lectors.

■ Segueixen arribant nous llibres, i a fi d'obtenir l'espai necessari, hem cregut oportú fer una reestructuració de la biblioteca, retirant les obres de les quals disposem més d'un exemplar, i d'aquelles que no tracten específicament dels temes sobre els quals estem especialitzats.

■ Cada mes, la biblioteca de la Fundació Roca i Galès publicarà a Cooperació Catalana un llistat de quinze títols d'aquest tipus de material.

■ Aquests llibres podran ser obtinguts de forma gratuïta per qualsevol persona o entitat que hi estigui interessada.

■ Com obtenir aquests llibres:

- Cal demanar-los per telèfon o per fax a la bibliotecària en horari de la biblioteca.
- Durant un període de trenta dies posteriors a la seva publicació.
- Els llibres s'hauran de recollir a la Fundació Roca i Galès i prèviament s'haurà d'omplir una fitxa amb les dades personals.
- En cap cas no es podrà fer un ús comercial del material obtingut.
- Les peticions seran ateses per rigorós ordre de comanda.

BIBLIOTECA DE LA FUNDACIÓ ROCA I GALÈS

Horari:
de dilluns a dijous de 9:30 a 13 h.
dimarts i dijous de 16 a 19 h.
Telèfon: 93 215 48 70
Fax: 93 487 32 83
a.e.: biblioteca@rocagales.cat
www.rocagales.cat

La Biblioteca de la Fundació Roca i Galès ha rebut de nou una extensa donació de llibres de temàtica cooperativista, economia social, medi ambient i altres, que ha incorporat als seus fons. Tot i això, té un considerable romanent que posa a disposició de les persones i entitats que hi puguin estar interessades. Cal convenir dia i hora amb la bibliotecària per venir a triar-los.

Retalls

Elisenda Dunyó

AGROACTIVITAT

Núm. 79. Setembre del 2015. Barcelona

agroactivitat@fcac.coop

www.fcac.coop

Revista de periodicitat mensual editada per les cooperatives agràries de Catalunya. El títol de portada és “Reptes i oportunitats”. Reproduïm part del sumari, que tracta de diferents qüestions relacionades amb la Federació, com ara l'article que parla de la nova Llei de cooperatives de Catalunya. Les pàgines següents es dediquen als diferents sectors agraris: notícies del món del vi, de la campanya de l'oli, del sector de la fruita i de la dels cereals. De la secció “Empresa” destaquem la part relativa a l'emprenedoria, que parla de la SAT Apícola el Perelló. La secció “Cooperatives” inclou un reportatge del centenari de la Cooperativa Cadí i els articles “Bag-in-box d'oli d'oliva verge extra Escornalbou Gourmet”, “Cotècnica invertirà 10 milions d'euros” i “Fusió de Santa Bàrbara i Freginals”. Hi han altres escrits relacionats amb les cooperatives Celler el Masroig, Cellers Domenys, Càmara Arrossera del Montsià, Fruits de Ponent i Cooperativa Empordàlia. Per acabar la publicació, a la secció “Gent i territori”, Jaume Pedrós, de la cooperativa Linyola Agropecuària, explica la seva experiència laboral a la cooperativa. ■

PARTICIPER

Núm. 656. Setembre-novembre del 2015. París

www.les-scop.coop

Revista francesa de les societats cooperatives i participatives. De periodicitat trimestral. La portada porta per títol “Vida cooperativa: un cercle virtuós per al desenvolupament econòmic”, que també dona nom al dossier central, en el qual es parla de les formacions internes, els sistemes de patrocinadors, els fòrums, la utilització dels consultors exteriors i tot el que fan les societats cooperatives per tirar endavant i mobilitzar el compromís i l'esperit col·lectiu dels seus equips. A més del dossier, destaquem el noticiari, un dels textos del qual fa referència al Congrés Nacional Scop. També cal remarcar un article esquemàtic dedicat a les xarxes socials i les cooperatives, amb el títol “Xarxes socials: desenvolupeu la vostra cultura cooperativa a la web”. A part d'altres escrits no menys interessants, és indispensable donar un cop d'ull a l'última pàgina, titulada “Lectures”, que inclou tres ressenyes de llibres, de les quals destaquem la del que es titula *El fenomen de les empreses recuperades a l'Argentina*. ■

EL POBLENOU

Núm. 88. Setembre del 2015. Barcelona

www.elpoblenou.cat

comercialpoblenou@gmail.com

És la publicació mensual de l'Associació de Veïns i Veïnes del Poblenou. Aquest número destaca per la quantitat de pàgines que dedica a parlar de cooperatives, entre altres temes. El primer article tracta de la cooperativa Alencop, creada fa uns quants mesos, que ofereix servei de recollida de ferralla i aparells elèctrics a domicili. A l'apartat de notícies, la revista es fa ressò, entre altres coses, dels actes de la Festa Major, del projecte que hi ha engegat d'un nou institut per al barri, del Pla d'actuació del barri del Poblenou, de les línies d'autobús i de l'aparcament de les bicicletes. Destaquem especialment l'article “Les dones cooperatives i les cooperatives de dones”, en què l'autora analitza la correlació i l'ajuda mútua entre les cooperatives i les dones; i també un reportatge força complet sobre “Cooperativisme al Poblenou: passat i present”, a través del qual es fa un recorregut per les grans cooperatives que van existir al barri, algunes de les quals van tenir una gran importància a finals del segle XIX. Aquestes grans cooperatives han deixat petja per a les actuals cooperatives i les del futur. L'autor parla de la cooperativa Popular de Consum Pau i Justícia, la Cooperativa Obrera de Consum L'Artesana, la Societat Cooperativa Obrera i de Consum La Flor de Maig i la Societat Cooperativa de Consum l'Econòmica del Poblenou. ■

23, 24 i 25 D'OCTUBRE 2015
RECINTE FABRA I COATS, SANT ANDREU, BARCELONA
REAPROPIEM-NOS DE LA VIDA

fesc

COOPERA!

IV FIRA D'ECONOMIA SOLIDÀRIA DE CATALUNYA

WWW.FIRAESC.ORG

#FESC2015

ORGANITZA:

AMB EL
SUPPORT DE:

FABRA I COATS

AMB LA
COL·LABORACIÓ DE:

